

Valdemar Redsted.

1825 1902.

Et Levnedsløb fortalt af Kaptajn Chr. Bokkenheuser.

Ferdinand Christian Valdemar Redsted er født den 12. September 1825 paa Landkadetakademiet i Fredericiagade i København. Saaledes som Navnene her er anførte staaer de at læse i Kirkebogen for Garnisons Kirke i København, selv skrev han sig altid Valdemar (Valdemar) Ferdinand Christian.

Slægten havde oprindeligt hjemme i Norge; Farfaderen, Major Ole Redsted (1742-1801) var født i Nærheden af Christiania og blev i en tidlig Alder Officer i sit Hjemlands Hær; herfra forflyttedes han efter et Par Aars Forløb til Danmark. Faderen, Johan Friederich Redsted, valgte ligeledes Officersvejen. Han blev født i Fredericia i 1791 og kom i Tiaars Alderen i Huset hos den bekendte Pastor Jean Marc Dalgas, Præst ved den reformerte Menighed i samme By. I dette Hjem lærte han det franske Sprog som sit andet Modersmaal, og senere i Livet gjorde han Brug af denne Viden, idet han i mange Aar var ansat ved Landkadetakademiet som Skoleofficer og Lærer i Fransk; i denne Stilling underviste han den senere Konge, Christian IX. Ved Sønnens Fødsel i 1825 var han Kaptajn. Som Oberstløjtnant var han Bataillonschef i København, men herfra blev han i 1848 udnævnt til Udskrivningschef i Aalborg - det kaldtes den Gang Land- og Søkrigskommissær; i 1851 tog han sin Afsked og flyttede tilbage til Hovedstaden, hvor han boede til sin Død i 1857. Han var gift med Polly Qvist (1790-1861), hvis Fader var Graver ved Holmens Kirke i København. Han skildres som en smuk Mand, et godt og kærligt Menneske, en Officer der ved alle Lejligheder vidste at hævde sin Myndighed, hun som en elskelig Kvinde med lidt Anlæg for Romantik¹).

Hjemmet var et almindeligt Embedsmandshjem, i hvilket Velstand ikke kendtes; Indtægterne var smaa og Børnene mange, men af Afveksling har der sikkert været en Rigdom. Omgangskredsen var stor, Thorvaldsen og Stampedes fra Nysø hørte til Husets Venner (Baron Henrik Stampe var gift med Christine Dalgas, Datter af Præsten i Fredericia), og mange Tider - vel mest om Sommeren - tilbragtes hos denne sidste Familie, først paa Christinelund, Øst for Præstø, og senere paa Nysø; her traf man blandt mange andre Gæster Oehlenschläger, Ingemann og Grundtvig²). Redstedes har ogsaa vedligeholdt Forbindelsen med Provst Kruuse i Højelse, 5 km Nordvest for Køge, i hvis gæstfri Hjem de i sin Tid havde mødt hinanden og var bleve forlovede. Først var den ene Svigersøn, Thestrup, og senere den anden, Colding, Kapellan hos

den gamle Provst, og siden blev den yngste Datter, Emilie, gift med Sønnen fra den nærliggende Gammel Lellingegaard.

Tidligt er Valdemar Redsted kommet hjemmefra; han er taget ud for at lære Landvæsen, og i Martsdagene i 1848, da Bølgerne gik højt i København, træffer vi ham som Forvalter paa en Gaard i Skaane. Herhen er utvivlsomt den danske Konges Opfordring til Dannelse af frivillige Korps naaet, og Kongens djærve Ord har gjort Indtryk paa den unge Mand, for hvem det at tjene sin Konge allerede den Gang stod som det første i Livet.

Netop i disse Dage havde nogle Godsejere sluttet sig sammen i den Hensigt at udruste og underholde et beredent Jægerkorps, bestaaende af Landejendomsbesiddere, Forstmænd og Herregaardsskytter fra Øerne. I dette Korps, der i Begyndelsen af April samledes ved Næstved, og som gik under den fælles Betegnelse „Herregaardsskytterne“, fik Redsted Plads³).

Ved denne Lejlighed hjalp en af Forældrenes gamle Venner, Professor Joach. Fr. Schouw (gift med Susette Dalgas, Datter af Præsten i Fredericia), ham, idet han sendte ham Penge til Indkøb af Hest m. m. ”Det var mig fuldstændig ubekendt, hvorfra disse Penge stammede. Men det var ganske umuligt i de Dage i København at opdrive et godt og forsvarligt Vaaben, dog ogsaa her hjalp Tilfældet, ti Hs. kgl. Højhed Prins Frederik af Hessen⁴) sendte mig gennem sin Adjudant, Kammerjunker Lindholm, en ganske udmærket og fortrinlig dobbeltløbet Riffel med den Udtalelse, at Prinsen var sikker paa, at jeg vilde bruge den med Hæder⁵).” –

I Slutningen af Juli Maaned 1848 stod Herregaardsskytterne paa Forpost ved Kolding, her gik jo før 1864 Grænsen mellem Slesvig og Kongeriget. Fjendens Forposter opholdt sig noget sydligere, men hvor det vidste man ikke.

Den 1. August blev der derfor udsendt et Rekognosceringskommando paa 16 Herregaardsskytter og 16 Dragoner, alle under Befaling af Premierløjtnant Feddersen. Kommandoen sikrede sig ved en Forspids - Jæger Redsted og 2 Dragoner - og rykkede frem mod Syd; det gjorde med sin Hovedstyrke Holdt tæt Nord for Landsbyen Sjølund, medens Forspidsen red ind i Byen. Her henvendte Redsted sig til Sognefogden, der var ham

¹ Zak. Nielsen: Provsten i Højelse, S. 104-05, Memoirer og Breve, XVI, S. 97.

² Christine Stampe: Erindringer om Thorvaldsen, S. 55 ff, 88, 274, 343.

³ Valentiner: Herregaardsskytterne i 1848, S. 5-6, 115.

⁴ Broder til den senere Dronning Louise.

⁵ Ill. Tid. 16. November 1902.

personlig bekendt, og fik af ham at vide, at der ved en Korsvej mellem Sjølund og det 2 km sydligere liggende Vejstruprød hver Dag holdt en mindre Styrke af preussiske Husarer; Redsted sendte den ene Dragon tilbage med Melding og red med den anden videre mod Syd. Ved en Svingning af Vejen opdagede han en fjendtlig Rytter og satte ind paa ham; i Farten ”sendte jeg ham Ladningen af en gammel spansk Rytterpistol i Pelsen; Skuddet gjorde hans højre Arm utjenstdygtig;” lidt sydligere fik Redsted Øje paa den fjendtlige Styrke - ca. 20 Husarer - der i den Tro, at der var Fred og ingen Fare, var siddet af Hestene og havde givet sig til at fodre midt paa Landevejen.

Valdemar Redsted
som Herregaardsskytte i 1848

Man fik travlt med at stænge op og komme afsted, ingen vidste jo, hvor mange Danske der kom bag efter de to enlige Ryttere. ”Tilbage paa selve Fodringsstedet holdt endnu fire Husarer, som jeg tænkte, det var bedst at give en Hilsen; jeg styrede derfor min Ridehoppe med Schenklerne; paa cirka 200 Alen sendte jeg dem en Riffelhilsen, hvorved en af Husarerne faldt af sin Hest og blev liggende paa Vejen; efter et Par Spring sendte jeg mit andet Kugleløbs Indhold igen paa Vandring, hvilket havde til Følge, at nok en Husar faldt som skudt fra sin Hest; den tredie Husar undslap, men den fjerde, der uheldigvis for ham havde faaet sin Sabel mellem sig og Sadlen, kom ikke hurtigt nok af Sted. Da jeg kom ham ganske nær, vendte han sig og raabte bønligt til mig, at jeg skulde lade ham slippe, hvilket jeg imidlertid ikke var til Sinds at tillade, men red ham derimod af Hestene.”

Redsted fulgte efter de fjendtlige Husarer, men standsede ved Vejstruprød, som Forposterne havde besat. Han gjorde her omkring og red tilbage, sprang

undervejs over de faldne Fjender og naaede - takket være sin unge, og stærke Hest - tilbage i god Behold⁶).

Om denne lille Affære har der været nogen Diskussion⁷), idet de lang Tid efter Kampen udarbejdede Beretninger ikke gav Redsted hans Ret; dette krænkede den gamle Soldat. Hans Optræden viser den uforfærdede og modige Krieger, der styrter frem kun med den Tanke at gøre Fjenden den størst mulige Skade; men vi ser ogsaa den Mand, der blindt kaster sig ind imellem Modstanderne uden at se sig for og uden at gøre sig klart, hvad Resultatet kan blive; ved Dybbøl Mølle i 1864 finder vi ham i en lignende Situation.

Da Redsted efter at være bleven saaret ved denne sidstnævnte Lejlighed laa til Sengs i Graasten Apotek, fik han ved et rent Tilfælde Besøg af en af sine Modstandere fra Sjølund. En Dag kom der en gammel, graahaaret preussisk Vagtmester ind paa Apoteket; han kom til at tale om sine Oplevelser fra den første slesvigske Krig, hvor han blandt andre Steder havde været med i en Fægning Syd for Kolding; her havde han mødt en Herregaardsskytte ”auf eine weisse Stute”, der kom som et Lyn og forsvandt som et Lyn, og som havde skudt to af hans Kammerater, saaret en tredje og redet én fjerde af Hesten. Da Vagtmesteren var færdig med sin Fortælling, fik han at vide, at den omtalte Herregaardsskytte nu var Officer og laa som saaret der i Huset. Han bad om Tilladelse til at maatte hilse paa sin gamle Modstander - ”han græd af Rørelse”, skriver Redsted⁸).

Den følgende Vinter gennemgaar Redsted en Kommandoskole i København, og den 30. Maj 1849 udnævnes han til Sekondløjtnant i Infanteriets Krigsreserve (med Aldersorden fra den 30. April). Han deltager nu i Felttogene 1849 og 1850 ved 1. Jægerkorps (Kaptajn Carocs Kompagni) - i Kampene ved Kolding, i Ryes Tilbagetog gennem Jylland og i Slaget ved Isted. Om hans Færd i denne Tid foreligger der meget sparsomme Oplysninger. Ved Kolding den 20. April 1849 var han paa et hængende Haar ved at blive taget til Fange, og ved Isted i 1850 var han med i Brigaden Schepelerns uheldige Manøvre paa den danske Hærs højre Fløj. Han talte selv kun lidt om disse Aar, han betragtede vel det hele som en munter og lystig Friluftslæg, der snart var svundet, og kom man ind paa Forholdene i Istedslaget, ja saa kunde han fremsætte en Bemærkning som: ”Derom er det bedst at tie, det var en forfærdelig Ordre, Brigaden fik - men endnu forfærdeligere, at man adlød.” Men et tog han med sig hjem fra denne Begejstringens Tid, og det var en stadig brændende Kærlighed til Konge og Fædreland; den fulgte ham til Dybbøl Mølle, og den bar ham gennem de mange Aar, der fulgte efter⁹).

Redsted talte selv ikke meget om Trearskrigen, men Kammeraterne, der kendte ham fra den Gang, glemte ham ikke, og de sendte ham paa Mindedage en

⁶ Vort Forsvar, 454/1898, 573/1902.

⁷ Valentiner, S. 68, Vort Forsvar, 455-456/1898.

⁸ D. Bruun: Fra Krigens Tid, S. 74.

⁹ Dagbladet 7. November 1902, Vort Forsvar 7. December 1902.

Hilsen. Den svenske Oberstløjtnant Rudbeck, der som Premierløjtnant i 1849 stod ved Carocs Kompagni af 1. Jægerkorps, mindedes Redsted, naar den 20. April oprandt, og sendte ham Hilsen, ”jeg husker ogsaa din Ro og din Koldblodighed ved flere andre Lejligheder i 1849, hvor det første Jægerkorps’ Navn nævnedes baade skriftligt og mundtligt, men altid med Tilføjelse af Ordene ”det brave”¹⁰.”

Sidst paa Sommeren 1850 forsættes Redsted til 12. lette Bataillon, og derfra flyttes han i Begyndelsen af 1851 til 2. Forstærknings Jægerkorps; med dette ligger han i Garnison i Sønderborg. Her har han Lejlighed til at lære Terrainet ved Dybbøl at kende, men det falder ham ikke ind, at Møllen heroppe en Gang skal blive en Mærkepæl i hans Liv, et Sted hvortil saa at sige alle de senere Begivenheder kan knyttes.

Fra Sønderborg gør han Udflugter i Omegnen, han rider endnu sin hvide Hoppe fra Tiden som Herregaardsskytte, og paa disse Ture kommer han til Graasten, hvor han hos den trofaste Sønderjyde, Apoteker Henningsen, lærer Husets Datter, sin tilkommende Hustru at kende.

Midt om Sommeren 1851 bliver Redsted hjemsendt fra sin Afdeling, han vender tilbage til Landvæsenet, og den 12. September 1854 holder han Bryllup med *Caroline Juliane Franziska Henningsen*, født den 8. Maj 1832 i Graasten. De nygifte flytter ind paa Skovhøjgaard, ca. 7 km Sydvest for Kolding, men bliver her kun et Aar, saa flytter de til Gudsø, hvor de ogsaa bor et Aars Tid, og endelig til København; alt imens ser Redsted paa Landejendomme, her og der, i Nord og Syd, og endelig lander han paa Abildgaard, 25 km Sydvest for Thisted. Gaarden ligger højt med en smuk Udsigt over Omegnen, men den er gammel og næsten faldefærdig, og Driften af dens omtrent 300 Tønder Land giver Redsted Tab.

Hæren har imidlertid ikke glemt sin trofaste Søn; den 17. Maj 1854 udnævnes han til Premierløjtnant i Krigsreserven.

I Oktober Maaned 1863 kalder Kongen atter paa Redsted, og den nu 38-aarige Mand siger Farvel til Hustru og Børn for at følge Pligtens Bud. Blodet koger i ham, han husker endnu det raske Krigerliv fra den første Krig, og han drager afsted sikker paa - ja fuldt overbevist om, at det vil gaa som sidst, med braadne Pander vil Fjenden blive vist hjem, og Danmark vil gaa frelst ud af Krig¹¹).

Redsted sadler sin Hest (Fortællingen vil vide, at det endnu er den samme, paa hvilken han red ind i Sjølund By i 1848), og fulgt af sin Hund begiver han sig paa Vej; han rider Jylland igennem paa langs og standser først i Altona, hvor 9. Bataillon (senere 9. Regiment, en Del af 8. Brigade), hvis 1. Kompagni han skal overtage, ligger i Garnison.

Her møder han den Mand, sammen med hvem han skal dele alle Feltlivets Glæder og Sorger, og som den 18. April, da Redsted ligger saaret og ubevægelig ved Dybbøl Mølle, fører Resterne af hans kære Kompagni tilbage - ned ad Dybbøl Banke; det er Wilhelm Dinesen (født 1845, Søn af Batterichefen ved Bov, i 1864 Sekondløjtnant, senere Premierløjtnant, afskediget 1873, Landmand, Forfatter, ”Jagtbreve” under Mærket Boganis, død 1895).

Der var vel faa Officerer i den danske Hær, der passede sammen som disse to, Redsted og Dinesen. Redsted var 20 Aar ældre, men han fandt i Dinesen sig selv fra den første Krig: den fødte Soldat, i hvem Æventyrlysten og Krigerblodet brændte, ustyrlig af Livsmod og Livslyst som en ung Fole¹²).

Redsted skriver om ham, at han var i Besiddelse af et Mod, en Udholdenhed og en Foragt for Faren, der karakteriserer den sande Soldat.

Dinesen kalder Redsted ”Min Kaptajn” - ”da jeg som syttenaarig Officer lige før Krigen kom under Deres Kommendo, var det Dem, der lærte mig Feltlivet og Krigens Anstregelser at kende, og naar jeg senere paa mine mange Farter har været dødtræt og lige ved at mistvivle, saa tænkte jeg paa Deres opmuntrende Tilraab, naar det kneb: ”Nu en Sang Folk!”; saa tænkte jeg paa Dem, da vi efter den første lange March¹³) fra Altona om Aftenen rykkede ind i Kvarter, og De gik foran, rank og stolt, med Skrædderens Tornyster og Niogfirses Gevær og Nielses Madpose - og ikke en Mand manglede; saa tænkte jeg paa Dem, da jeg sidste Gang saa Dem, hin 18. April Kl. 11, i Spidsen for Deres Kompagni frem mod Dybbøl Mølle¹⁴.”

Den 3. Februar kom Redsted i Kamp - for første Gang i denne Krig hørte han den Lyd, der før havde opmuntret ham - Kuglernes Flugt gennem Luften, og igen viste han sig som den Soldat, der altid vidste at gøre, hvad man ventede af ham.

Der er noget underligt betagende ved første Gang at høre Kuglerne pibe, Redsted kendte dem, men den unge Kriger, der gik ved hans Side, hans andet Jeg, Dinesen, kendte dem ikke - - ”saa hørte vi Skuddene - saa saa vi Røgen - saa fløj en Kugle, pibende, klagende forbi. Det var den første den stak i mit Øre. Nu kender jeg Kuglerne og deres Lyd: først - paa de store Afstande - den lange, skarpe, fløjtende Tone, som et Strøg paa en Viol, enkelt, enestaaende; saa to, tre ad Gangen; tilhøjre, tilvenstre, for og bag; der hvislede en, der sang en anden; pst! pst! 10, 20, 100 og Smæld paa Smæld. Jeg kunde lukke Øjnene og dog vide, hvor de træffer; det sjopper i Jord, det slaar mod Træer, det buldrer paa Porte, det klasker mod Mur, det skærer og hviner mod Sten, men naar det smækker, er det i Kød¹⁵.”

Om Morgenens rykkede han med sit Kompagni ud i en af Skanserne i Dannevirkestillingen. Regnen øsede

¹² Ill. Tid. 16. November 1902.

¹³ I Midten af December til Nordvest for Lybæk.

¹⁴ Dinesen: Fra ottende Brigade, S. 58.

¹⁵ Dinesen, S. 18.

¹⁰ Brev i Familiens Eje.

¹¹ Ill. Tid. 16. November 1902.

ned, Folkene blev gennemblødt, og Kompagniet maatte staa uvirksomt i mange Timer, ti Fjenden angreb ikke. Ved Middagstid kom Ordren til at rykke paa Forpost. Redsted skulde afløse Kompagniet Stockfleth af 20. Regiment, der stod ved Selk Mølle; han naaede imidlertid ikke helt derud, thi Stockfleth var allerede angrebet af Østrigerne, og i Forening trak saa de to Kompagnier sig tilbage over Kongshøj til Margrethevolden. Her stod Brigaden, og da Redsteds ene Halvkompani under Sekondløjtnant Barners Kommando alt var kommet ind, uden at man vidste noget om Resten af Styrken, begyndte man at ængstes. ”Vi frygtede meget - skriver den senere General Holbøll i sine Erindringer at Stockfleth og Redsted i deres Kampiver ikke havde villet vige for Overmagten, - saadanne Tanker havde vi allerede den Gang om dem - at de havde holdt sig for længe og var blevet afskaaret¹⁶.” Imidlertid kom de tilbage, først den ene og saa den anden, og fik Ordre til at besætte Volden¹⁷).

Redsted talte den Gang med Beundring om den Maade, hvorpaa Stockfleth ledede sit Kompagnis Ild, ikke en Mand skød uden Kaptejnens Ordre; selv havde han en anden Form for Ilddisciplin, han lod sine Folk skyde, naar de selv mente, at de havde Udsigt til at træffe - saaledes havde han selv baaret sig ad i 1848. Han fortalte, at en Gang samme Dag blev nogle af hans Folk enige om at skyde paa en østrigsk Officer, der var kommen til Syne paa Toppen af en Bakke; han holdt der til Hest og slog ud med Armene, tilsyneladende gav han Ordre til Besættelse af Bakken. ”Se til den Spradebasse - sagde en af Jyderne - hvor han er kæphøj, og se, hvor han slaar ud med Arme og Ben, skal vi ikke give ham en lille Advarsel. Nu skyder vi alle her i Sektionen paa en Gang, saa rammer vi ham nok.” Som sagt, saa gjort; Skudene knaldede, og den fjendtlige Officer styrtede af Hesten¹⁸).

Den næste Morgen saa man ude i Forterrainen en Mængde saarede Soldater, baade Venner og Fjender; Redsteds menneskekærlige Sind gjorde sig her gældende, og den ene efter den anden blev hentet ind og sendt til Slesvig. Sammen med de saarede samlede man en Del af Fjendens Uniformsgenstande op, og da det alvorlige Arbejde var til Ende, gav man sig til at lege: Redsted gik i Spidsen sammen med en af Løjtnanterne, og de menige fulgte efter; en af dem optraadte i en hvid Kappe og med en flunkende ny Officerschakot paa Hovedet, Sablen slæbte efter ham, han forestillede den unge flotte Løjtnant, Grev Witsky-Wutsky, og han fortalte Historier hjemmefra, om Jagter og Slædeture i Ungarn, om Zitherspil og Gondolfart i Venedig, om Wienerpigeboern og kejserlige Hofballer, hvor han havde danset med de allersødeste Prinsesser - saaledes, og saa tog han en af Kammeraterne om Livet, og ned ad Dannevirkevold

dansede de en Polka, saa Kammeraterne vred sig af Latter¹⁹).

Efter Kampene i Dannevirkestillingen gik Hæren tilbage over Flensborg forbi Dybbøl Mølle til Als, og efter et kort Ophold her sejlede 8. Brigade til Fredericia.

I to Maaneder laa Redsted nu her med sit Kompagni - først i Fredericia By, senere i den befæstede Lejr Nord for denne; Opholdet var kedeligt; Fjenden saa man ikke meget til, han forholdt sig mest i Ro, men Afstanden til ham var alligevel saa kort, at man ikke kunde lade være at tage Hensyn til ham; og alt imens laa de andre nede ved Dybbøl, hver Dag havde de Sammenstød med Fjenden, hver Dag var der Skud i Bøssen. - Redsteds Tanker gik til Dybbøl Banke, og han misundte dem, der laa dernede.

Saa kom der den 10. April Ordre til at holde sig rede til at afgaa med kort Varsel, og den næste Morgen sagde Brigaden Farvel til Fredericia og begav sig paa Vej til Dybbøl. Turen gik over Fyen og fra Faaborg med Skib til Høruphav.

Den 13. ved Middagstid, da Kegnæs passeredes, fik Redsted igen Dybbøl at se; oppe paa Toppen af Banken laa Møllen, den var kun en Ruin, atter havde den maattet bøde med Livet i Kampen for Danmark, og nu rakte de nøgne Mure mod Himlen. Til begge Sider laa Skanserne, sønderskudte, forvandlede til Grusdynger, men endnu besat af vore; fra de preussiske Batterier paa Broagerland kom Glimtene og Røgen, og lidt efter saa man oppe paa Dybbøl Røgskyer, der steg til Vejrs, det var Granaterne, der var sprungne. En Gang imellem saa man ogsaa en Kanon i Skanserækken blive fyret af - Glimtet og Røgen - det var Skansen II, der talte.

Kompagniet gik i Land paa Als og marcherede til Tandslet.

Den næste Dag gik 8. Brigade, der bestod af 9. og 20. Regiment, og som førtes af Oberst P. U. Scharffenberg, over i Stillingen, og her blev den indtil den 18. -

Natten mellem den 17. og 18. April laa Brigaden i Bivuaak paa begge Sider af Flensborg Landevej, et lille Stykke op ad Skraaning imod Skanserækken. Henad Morgenstunden begyndte Preusserne at beskyde Stillingen i en hidtil ukendt Grad; Granaterne regnede ned over Skanserne og bragte alle Besætningerne til at søge Ly bag Gærder og i Jordhuler; enkelte Projektiler fandt ogsaa Vej til de bagved liggende Reserver, men Tabene her var kun smaa. Klokkeren 10 skiftede de Fjendtlige Artillerister Maal; den Ild, der havde ligget over de seks sydligste Skanser, hørte op, og i Stedet derfor blev Terrainet bag dem systematisk beskydt. Samtidig gik de preussiske Stormkolonner, der havde ligget parate i den forreste Parallel, frem, og i mindre end $\frac{1}{4}$ Time var de Grusdynger, der endnu bar Navn af Skanser, tagne; paa alle Steder kæmpedes der tappert og udholdende, men Overmagten var for stor,

¹⁶ Holbøll: En Brigadeadjutants Erindringer, S. 56.

¹⁷ Stockfleth faldt paa Dybbøl den 18. April 1864.

¹⁸ Holbøll, S. 56.

¹⁹ Dinesen, S. 29.

og de svage Besætninger maatte vige; de gik tilbage imod Øst.

Fjenderne fulgte efter, nogle blev i de erobrede Skanser for at holde dem fast, hvis vore skulde føre et Modangreb, medens andre gik over Skanselinien og ned imod Brohovederne, de Værker der direkte dækkede Overgangen til Als.

Preusserne var imidlertid kun komne lidt forbi Skanserne og den tæt Øst for dem liggende "tilbagetrukne Linie", da de standsedes og kastedes tilbage; 8. Brigade brød frem.

Brigadens Angreb foregik med alle 16 Kompagnier paa een lang Linie, strækkende sig fra Vemmingbund imod Syd til noget Nord for Flensborg Landevej, og omtrent i Midten, følgende selve

frem, en Del trængte ind i Stuehuset og fortsatte Kampen herinde; men Førerne faldt eller saaredes, og da Fjenden kort efter kastede friske Reserver ind i Kampen, maatte vort Angreb standse²⁰).

Ude paa den aabne Plads mellem Møllen og Stuehuset var Kaptajn Knauer faldet, inde i Stuehuset faldt Kommandersergent Hinge, og tæt udenfor dette, ved et Vindue ved det østre Hjørne, laa Redsted haardt saaret. -

8. Brigades Angreb var brudt sammen, og de sørgelige Rester af den stolte Styrke gik nu tilbage imod Øst nedad Dybbøl Banke. Men Brigaden havde gjort sin Pligt: den havde bidraget til at hæve den danske Soldat i Udlandets Øjne; fremmede og imellem dem Preusserne har beundret de danske Troppers sejge

Dybbøl Mølle set fra Øst.

Kaptajn Knaurs Angreb førtes forbi Busken i venstre Kant af Billedet og ind paa Gaardspladsen, der ligger i Vinklen mellem Bygningerne, Premierløjtnant Redsted gik over Marken imod Stuehuset; han saaredes ved det Vindue i Bygningens Langvæg, der er længst til højre. Sekondløjtnant Dinesen fulgte Landevejen til højre i Billedet.

Chausseen, førte Redsted sit Kompagni frem.

"Vil De holde Chausseen ryddelig!" det er den Ordre, Brigadechefen direkte tildeler Redsted, og han, der kender Stedet og Forholdene, ser med sit klare Blik, at den gamle Mølle oppe paa Banken er det centrale i hele Terrainet, kan han tage den, der alt er besat af ca. 1 fjendtligt Kompagni, tilbage, har han løst sin Opgave at holde Chausseen ryddelig.

Han deler sit Kompagni i to lige store Dele, Dinesen paa Vejen, han selv tæt Syd for denne, og nu gaar det hele fremad i Stormløb over Stok og Sten, over Hegn og Gærder, frem med fældet Bajonet. Fjenden, hvis forreste Stilling ligger et lille Stykke Øst for Møllen, kastes tilbage; videre frem gaar det, "det var mig virkelig en Glæde at føre Kompagniet an", men Møllens Stuehus er besat af en anden fjendtlig Afdeling, ogsaa den skal kastes. Redsted selv gaar lige mod det østlige Hjørne, samtidig med at Regimentets 2. Kompagni under Kaptajn Knauer stormer Møllen fra Sydøst; de danske Tropper fører en vild og ubændig Kamp; "Folkene fulgte mig troligt", de skød, stak med Bajonetten, slog med Kolben og gik stadig

Fastholden ved Skanserne paa Dybbøl med den lange, trættende og ødelæggende Belejring, og de har i høje Toner rost 8. Brigades Modangreb; de har kaldt det en Vaabendaad af første Rang, udført som det blev med glimrende Tapperhed.

Redsteds egen Fremstilling er simpel og beskeden, og det var i øvrigt et Særkende hos ham, naar han i Aarene, der Fulgte efter Krigen, kom til at tale om sine Erindringer fra denne, han holdt ikke af at fremhæve sig selv, han sagde, han havde kun gjort sin Pligt som Soldat, "og derfor er man mig ikke Tak skyldig"²¹). -

Redsteds Optræden under Kampen var fra først til sidst præget af Tapperhed og Mod: han gik foran. Man har i senere Tider villet bebrejde ham, at han gik for blindt paa, og at han allerede paa et for tidligt Tidspunkt opgav at lede sit Kompagni²²); denne

²⁰ Redsteds egen Fremstilling i et Brev af 29. April 1864 til Oberst Scharffenberg (Bilag til 9. Regiments Fægtningsrapport i Hærens Arkiv). Dinesen, S. 74.

²¹ Bruun, S. 74.

²² Vort Forsvar 573/1902.

Bedømmelse kan næppe være rigtig. Da Redsted havde faaet Oberst Scharffenbergs Ordre, tog han sin Beslutning og fordelte sit Kompagni, og nu gjaldt det for ham om med størst mulig Hurtighed og Energi at naa det Maal, han havde sat sig, om yderligere Dispositioner kunde der ikke være Tale; derfor gik han foran. I Nutiden vilde en Kompagnichef i en lignende Situation sende en Del af sin Styrke frem og lade Resten følge som Reserve, og han vilde da naturligt - i alt Fald under den første Del af Kampen opholde sig længere tilbage, idet han derved lettere kunde lede Reservens Bevægelser og tilsidst sætte denne ind paa det Sted, hvor der var mest Brug for den. I 1864 optraadte Kompagnicheferne tit anderledes, og man saa dem, noget der netop viste sig ved 8. Brigades Angreb, ofte i Spidsen for deres Folk; man har derfor ikke Lov til at bebrejde Redsted, at han gik foran, han var jo den fødte, men ikke den videnskabeligt uddannede Fører, for ham var kun denne ene Plads naturlig, og Folkene, der elskede ham og saa op til ham, følte sig trygge, naar de saa hans store og stolte Skikkelse foran, paa det Sted, hvor han virkede ved hele sin storslaaede Personlighed. Han var overfor Fjenden i Besiddelse af en overlegen Ro og Koldblodighed, der kunde gaa over til ligefrem Bersærkergang, naar han kom i Haandgemæng; saaledes havde han været som Herregaardsskytte og som ung Løjtnant i den første Krig, og saadan var han, da han som ældre, prøvet Mand tog Del i Krigen 1864 en ældre Mand, ja, men den 18. April ved Dybbøl Mølle glemte han Alderen og sloges som en ting Helt, thi det var han²³).

Efter at Angrebet var strandet i Kampen mod de fremrykkende preussiske Reserver, gik Dinesen tilbage med Resterne af 1. Kompagni, og Redsted blev liggende udenfor Møllebygningen; han var besvimet, og rundt om ham færdedes preussiske Marodører; de begyndte at pille ved den formentlig døde Officer, men da de vilde knappe hans Uniformsfrakke op for at tage hans Uhr, vaagnede han, og de skyndte sig bort; senere blev han fundet af Johanitteridderen Prins Heinrich af Reuss, der sørgede for, at han blev ført bort og forbundet. ”Paa Grund af Saaret gennem Struben kunde jeg ikke tale, og naar jeg led, kunde jeg ikke rejse mig, idet Musklerne var læderede. Prinsen knælede ned ved mig og spurgte, om jeg var gift, hvilket jeg gav tilkende, om jeg havde Børn? Jeg rakte 5 Fingre i Vejret og modtog for første Gang i mit Liv et Mandskys”.

Redsted fik nu gjort Prinsen forstaaeligt, at han havde sine Svigerforældre boende i Graasten, og kort Tid efter holdt en østrigsk Ritmester, Prinsens Fætter, paa en skumsvedt Hest udenfor Apoteket og spurgte efter Husets Frue. Han fortalte, at hendes Svigersøn var haardt saaret, at han havde faaet Tilladelse til at

blive ført til hendes Hjem, og at de maatte sende en Vogn med Halm og Sengklæder efter ham²⁴).

Saa kørte Karlen ud med Vognen, og henunder Aften vendte han tilbage med den saarede Redsted. I tre Uger laa denne nu til Sengs, omhyggeligt plejet af sine to Svigerinder.

”Jeg har et Skudskaar i venstre Skulder, der langtfra farligt dog har smertet meget, idet Sener og Muskler, der hører til Armen, er berørte, et Skudskaar gennem Halsen, der vel ikke er livsfarligt, men dog maa behandles med Forsigtighed, idet Arterierne ligger blottede, Struben er berørt og i meget stærk Suppuration paa Grund af fremmede Stoffers Tilstedeværelse i Saaret (Klæde og Foer fra Uniformen), dog min kraftige Natur og mit sunde Legeme skal nok overvinde alt” - saaledes skriver han den 29. April til Oberst Scharffenberg²⁵), og ganske rigtigt, hans kraftige Natur, hans sunde Legeme og hans stærke Vilje hjælper ham, og da syv Uger er gaaede, er han frisk og tilstrækkelig rask til at kunne føres Syd paa - i preussisk Fangenskab.

I den Tid, han ligger i Graasten, er han Genstand for megen Høflighed og Elskværdighed fra de preussiske Officerers Side; Prins Friederich Carl sender ham Sablen tilbage som en Anerkendelse af hans og hans Folks tapre Færd ved Dybbøl Mølle, og han lader daglig ved en Adjutant spørge til hans Befindende; og en Mængde af de preussiske Officerer, baade høje og lave, kommer personlig for at hilse paa den saarede Modstander.

Fra Graasten bliver Redsted ført til Schweidnitz og derfra efter kort Tids Forløb til et Badested i Salzbrunnen. Overalt bliver han modtaget venligt og behandlet med udsøgt Høflighed og Agtelse. Medens han er her, faar han ved et rent Tilfælde Forbindelse med sin Redningsmand fra Dybbøl, Prinsen af Reuss, og i hans Hjem tilbringer han saa Resten af Tiden som preussisk Krigsfange. -

I denne Tid er Redsted to Gange blevet hædret af den Konge, hvem han Livet igennem elskede af hele sit trofaste Hjerte, og for hvem han gerne endnu en Gang gik i Krig. Den 27. Juni dekorerer Kongen ham med Dannebrogordenens Ridderkors, og den 3. August giver han ham Kaptajnsgraden.

Saa er da endelig hin ulykkelige Krig til Ende, Freden sluttes, og Redsted er igen en fri Mand.

Han finder sin Hest og sin Hund - ingen fortæller, hvor de har opholdt sig i Krigens Tid - og samlede begiver de sig paa Vej imod Nord; de naar op igennem Jylland - rimeligvis har Redsted undervejs besøgt Svogeren Colding i Kobberup Præstegaard, 5 km Sydøst for Skive - og medens han selv ved Sallingsund faar fat i en Baad, svømmer Hest og Hund over; en skønne Dag staar Hunden og skraber paa Abildgaards Port, Børnene ser den og raaber i Kor: ”Nu kommer Far”, og et Øjeblik efter rider Redsted selv ind i Gaarden.

²³ Oplysninger fra Oberst P. F. Rist, der som Officersaspirant stod ved 8. Brigade.

²⁴ Bruun, S. 74.

²⁵ Bilag til 9. Regiments Fægtningsrapport for 18. April 1864.

Han staar da atter hjemme i Thy og ser ud over de kendte Marker, men Forholdene her har forandret sig, medens han har været borte. Der har været Tyfus paa Gaarden, og nu er det umuligt at faa Folk til at tjene her.

Saa sælger han Abildgaard.

Han søger nu ind paa Embedsvejen - der fandtes den Gang i nogle af Civiletaterne mindre Embeder og Bestillinger, til hvilke Reserveofficerer fortrinsvis havde Adgang - og ved Scharffenbergs Hjælp lykkedes det ham ogsaa. Det fortælles, at denne, en Gang han var i Audiens hos Christian IX for at bede om Embede til sin gamle Kompagnichef, skal have ytret: "Hvis Deres Majestæt havde set den Mand ved Dybbøl Mølle den 18. April, gav Deres Majestæt ham hvilket som helst Embede her i Landet!"²⁶⁾

Redsted boede derefter et Aars Tid i Odense, hvor han satte sig ind i Forholdene i Jærnbane- og Postvæsenet, og i 1866 blev han Stationsforvalter i Strib. Her boede han i 3 Aar og blev saa i 1869 Postmester i Stubbekøbing.

I den lille falsterske By, der laa venligt og lunt med Udsigt over til Bogø, boede Familjen i 7 Aar. Tiden deltes i alt væsentligt mellem Embedsforretningerne og Livet i Hjemmet; Redsted havde sit eget Hus med en stor Have, i hvilken han gerne syslede; her voksede Børnene op, og her lærte den gamle Soldat dem Kærlighed til Konge og Fædreland, baade hjemme og ude sang han med dem sit Lands skønne Sange, og han lærte dem at kende og elske den Gud, paa hvem han selv troede.

I 1876 blev Redsted Postmester i Thisted, og ved Foraarstide flyttede Familien derop. Det var en Overgang at komme til det nordlige og kolde Thy, og Redsted har vel betænkt sig flere Gange, inden han sendte sin Ansøgning ind, men Embedet og dermed Pensionen til Hustruen, om han skulde falde bort, var større; det er Hensyn, Statens Tjenere ofte maa tage.

Forholdene for den Redstedske Familie under dens Ophold i Thisted hører vel for største Delen til Privatlivet, hvis Fred man ikke maa krænke, i Særdeleshed da mange, som tog Del deri, endnu er levende, men der skal dog i det følgende gøres et Forsøg paa at trække nogle enkelte Linjer op for derigennem at give en Karakteristik af den gamle Kaptajn.

Han var Embedsmand, men ikke saaledes, som man er vant til at se de højerestaende af Statens Tjenere i det 20. Aarhundrede. Den nærmeste Grund hertil laa for Redsteds Vedkommende i manglende Uddannelse. Han havde været Officer, han havde kæmpet for sit Land i Krigen, og han var vendt hjem som Invalid; derfor fik han Embede, men han savnede - og han lærte det aldrig til Bunds - Kendskab til Tjenestens Detailler, det hvormed man kun kan være

fortrolig, naar man er begyndt i de laveste Stillinger. Dette vidste han selv meget vel, og det fremgaar af en Bemærkning, han en Gang fremsatte overfor en nyudnævnt Expedient, der skulde tiltræde sin Stilling paa Postkontoret i Thisted: "Ja, ret megen Forstand paa Postvæsenet har jeg nu aldrig haft . . ."

Ved hans Død skrev hans Embedsbrødre om ham: "Han forøgede det Antal af elskværdige Postmestre, der i mange Aar har bidraget til at give Standen Popularitet blandt Publikum, og som hans gode Ansigt med de milde Øjne var vel set af det, saaledes skattedes han ogsaa af det Personale, han arbejdede sammen med²⁷⁾."

*Valdemar Redsted
som Kaptajn og Postmester i Thisted (1886).*

Redsted havde en god og tryk Stilling blandt Byens Borgere; han var i det hele taget meget afholdt og agtet, og hertil bidrog i ikke ringe Grad hans venlige og bramfri Væsen og hans hjærtevarme Følelser for Konge og Fædreland. Den høje, ranke Mand med det store - i de senere Aar hvide - Skæg ledte uvilkaarligt Tanken hen paa en gammel Patriark. Men han var samtidigt en Person, om hvem Menerne Mand og Mand imellem var meget delte, enten blev han hævet til Skyerne, eller ogsaa dadlede man ham i stærke Udtryk; Grundene hertil kan være mange, men en af dem er sikkert hans politiske Stilling, han var Højremand af den gamle Skole, og han kunde i saa Henseende ikke se til nogen af Siderne, han var tilbøjelig til at regne anderledes tænkende for lavere staaende Mennesker, hvem han kun vanskeligt kunde tiltro gode Tanker og Handlinger. Den gamle Kaptajn evnede ikke at følge med Tiden.

En lys og lykkelig Tid var det for ham, da Kongen og Dronningen i 1882 gæstede Thy; Jærnbanen fra

²⁶ Ill. Tid. 16. November 1902.

²⁷ Aar bog for det danske Postvæsen 1903.

Oddesund til Thisted var blevet færdig, og den 23. Maj fandt Indvielsen Sted. Kongefamilien kom sejlene til Thisted og tilbragte omtrent en Uge i den gæstfrie By og Omegn. Da var der Fest i den gamle Stad, Fest den ene Dag og Fest den næste, Udflugter ind i Landet, Fakkeltog til Majestæterne, og Kaptajnen var med til det altsammen, det var jo hans egen Konge og Dronning, der var komne paa Besøg, dem han kendte og elskede, og for hvem han havde kæmpet og sat Livet paa Spil. Redsted holdt Tale for Dronningen, hvem han forsikrede, at intet Steds slog Hjærterne hende i Møde som hos Vaabenbrødrene, eller de gamle Soldater, ”jeg tør sige uden fjærneste Gran af Smiger, at over hele Verden findes ikke nogen Konge eller nogen Dronning, der bærer Kronen med større Ære end det danske Kongepar²⁸.” For Redsted var de Ord absolut uden nogen Tanke om Smiger, de var et Udtryk for hans varme og hjærterlige Følelser for det Kongepar, der af Guds Naade var sat i Spidsen for Danmarks Rige.

Indenfor Vaabenbrødrenes og Forsvarsbrødrenes Foreninger havde Redsted i mange Aar Førerstillingen, og i de to Kredse befandt han sig vel - Vaabenbrødrene: de gamle Krigere, der selv havde været med, da det gjaldt gamle Danmarks Eksistens, og Forsvarsbrødrene: de gamle og unge, der vilde et Forsvar af vort Land; de Følelser, der her slog ham i Møde, passede saa godt sammen med de Tanker, han selv havde om Fædrelandet. Da han var blevet en meget gammel Mand og havde bestemt sig til at sige Farvel til den By, i hvilken han havde virket i over 25 Aar, var det med Sorg, at han tog Afsked med Brødrene, han var ikke mere i Besiddelse af den gamle legemlige Kraft, og han maatte derfor give Afkald paa at samles med dem personligt, men han sendte dem gennem de stedlige Aviser en Tak for Venskab og Hengivenhed i Aarene, der var gaaede, og alle sine gode Ønsker for den Tid, der skulde komme, Ønsker baade for Brødrene selv og for deres Hjem, deres Hustruer og Børn²⁹).

Den 8. April 1898 blev Redsted udnævnt til Dannebrogsmænd; det har sikkert været ham en særlig Glæde at modtage Dekorationen paa den gamle Konges egen Fødselsdag.

Redsted var tilsyneladende en stærk Mand, og som oftest var han i Stand til at taale store Anstrengelser, han skrev jo selv, da han laa til Sengs i Graasten, at han havde en kraftig Natur og et sundt Legeme, men Krigen havde alligevel givet ham et Knæk, og det kunde hænde, at Helbredet ikke helt vilde holde Trit med Lysten til at virke; det var Mindelser fra Saarene fra hin 18. April, der meldte sig og kastede den store Mand i Besvimelse, saa at han maatte holde Sengen i flere Dage.

Aarene gik, og ogsaa Alderen begyndte at gøre sig gældende. Dage igennem kunde han tilbringe i en Rullestol, og paa Kontoret viste han sig kun lidt; saa søgte han sin Afsked fra den 1. September 1902. Den

sidste Dag, lige da han skulde til at rejse, blev han ført eller halvvejs baaret ind paa Kontoret, han stod et Øjeblik og saa sig omkring, men saa overvældede Følelserne ham, og han græd som et Barn det var jo sidste Gang.

Han tog til Aalborg, hvor han havde faaet en Klasselotterikollektion, men Opholdet her blev kun kort, allerede efter to Maaneders Forløb - den 3. November 1902 - døde han.

Ved hans Begravelse, der foregik i denne By, talte Stiftsprovst Jacobi ud fra Ordene i Davids 110. Psalme: Dit Folk fremstiller sig frivilligt paa din Vældes Dag. Han skildrede den gamle Kaptajn som den frivillige Krieger; i 1848 havde han meldt sig som Herregaardsskytte for at kæmpe for sit Land, og han havde haft den Lykke at smage Sejren; det havde været godt for ham at fange en saadan Lysstraale og ligesom David vinde Sejr over det store og mægtige. Da Krigen var kommet igen, havde han som Officer fulgt Pligtens Bud og forladt Hjem og Arne for at forsvare sit Land; men her lærte han Modgangen at kende. Han blev saaret, og Kammeraterne, der troede ham dræbt, sagde: Han fik den Død, han aldrig frygtede. Han overlevede imidlertid de farlige Saar, og i Fangenskab vandt han Fjendernes Højagtelse. I alt dette var den gamle Postmester et Billede paa det bedste i vort Folk, der taalmodigt bærer Modgangen og vinder Agtelse. Han blev hele Tiden den frivillige, der arbejdede for sine Medmennesker, og derfor var hans Navn kendt viden om, saa at der selv her i den fremmede By samledes en stor Skare om hans Baare. Var Jordefærden foregaaet i hans Hjemby, vilde hele Byen have fulgt ham, høje og lave, thi han havde et varmt Hjærte for alle. Nu var han træt og havde bedt om Dødens Befrielse. Han havde set mangt et Haab spire og forgaa, og han havde øvet et stort Livs Gerning³⁰). -

Redsted fik et smukt Eftermæle. Mange Tidsskrifter og Dagblade skrev hædrende Nekrologer om ham; en Del af dem er benyttede i det foregaaende og skal ikke gentages. Baade jydsk og københavnske Aviser skrev om ham, og i ”Vort Forsvar” og i ”Illustreret Tidende” tegnede hans gamle Officerskammerater fra 8. Brigade, Oberstløjtnant Knub og Oberst Rist et smukt Billede af den gamle Feltsoldat, Helten fra Dybbøl Mølle. I ”Grænsevagten” skrev Sønderjyden, Skoleinspektør P. Lauridsen om ham, og i ”Den gamle Kaptajn” ristede Valdemar Rørdam i smukke og lødige Vers en Minderune:

”I ottefyrrer gik det med Sejer og med Sang,
han gav sig selv, men Gaven blev gemt til næste
Gang.
Da red han ej, men stod, i Sne, i Snavs, i Blod,
den tapre Landsoldat - og Danmark tog imod.

Han var stolt af at høre til de prøvede,
hvis Tjeneste vort Fædreland behøvede.”
(Historisk Årbog for Thisted amt 1926, side 115-137)

²⁸ Thisted Amts Avis 26. Maj 1882.

²⁹ Thisted Amts Avis og Thisted Amts Tidende 22. August 1902.

³⁰ Berl. Tid. 10. November 1902.